

Motion till riksdagen 2024/25:130

av **Isak From och Åsa Karlsson (båda S)**

Inkassolagen och inkassobolagen

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att begränsa finansmarknadens möjlighet att i flera led sälja skulder och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att införa ett skuld- och kreditgivningsregister och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att införa en tidsfrist och därmed begränsa möjligheten till snabblån på helger och nätter och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att införa preskriptionstid som inte kan förlängas och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Vi har uppmärksammat att sms-lån och andra lån från oseriösa långivare samt inkassobolag ökat de senaste åren.

Det är främst unga personer och unga familjer med låg inkomst som hamnat där. Detta är känt sedan länge om denna situation, och flera socialdemokrater i riksdagen har drivit på och försökt att ändra på det. Det resulterade att regeringen 2021 gav uppdrag till utredare med uppgift att utreda vissa frågor kring hantering och köp av krediter som har lämnats av ett kreditinstitut.

Detta initierades bl.a. på grund av EU-direktiv med hantering av vissa regler för verksamhet för köp av krediter. I januari 2023 lämnades utredningen med förslag till regeringen (Nya regler om nödlidande kreditavtal och inkassoverksamhet, SOU 2023:3). Syfte är att skapa ett gemensamt regelverk för försäljning av bankernas fordringar och hur lånen ska hanteras efter en försäljning för att minska andelen nödlidande lån. Endast en liten del av inkassoverksamheten berörs av direktivet. Utredningen pekar på att ansvaret för tillsynen över och tillståndsprövning av inkassobolag fortfarande är delad.

Integritetsskyddsmyndigheten är ansvarig för tillståndsprövning och tillsynen, men Finansinspektionen ansvarar om verksamheten bedrivs av ett kreditinstitut eller företag som kan jämföras med kreditinstitut. Enligt utredningen är tillsynen fortfarande begränsad. Utredare menar att dock att det krävs särskilt utredning för den frågan.

Utredningen är anpassad för att kunna reglera dessa verksamheter på ett tydligare sätt enligt EU-direktivet, men vi ser också att det saknas skydd för de som lider av dessa bolag.

Lånebolag och vissa banker tjänar mer pengar på kunder som inte kan betala genom att sälja deras skulder till inkassobolag som i sin tur säljer skulden till andra inkassobolag för att på så sätt driva upp skulden.

För att våra medborgare skall tro på oss måste vi bearbeta orättvisor som uppstår i olika reformer, öka tillsyn och våga säga här tänkte vi fel, vi gör om.

Klyftorna ökar, då måste vi vända stenar och se vilka reformer som ställer till. Här lyfter vi fram att inkassolagen också bör utredas utifrån ett rättviseperspektiv och inte bara tillsyn och styrning.

Det kan inte vara rätt att en ung tjej eller kille hamnar hos inkassobolag i tio år. Att göra en inbetalningsplan är ett sätt att tjäna pengar när avgifterna och räntorna är så höga och som äter upp månadsavgiften som med höga ökade räntor är situationen värre.

Vi måste arbeta för att minska antalet människor som kommer in i skuldsättning också genom socialdemokratiska arbetsreformer, dels hjälpa de som har suttit länge hos inkassobolag/kronofogdens register.

Inkassolagen och inkassobolag bör utredas med hänsyn till att många människor har fastnat hos inkassobolag. Att begränsa inkassobolag att behålla människor och låta dem lida av avgifter och höga räntor.

I Finland har de en skuldbegränsning ”preskriptionstid” på 15 år. I Sverige finns ingen tidsbestämning och lån hos en kreditgivare kan ligga länge än så.

Vi socialdemokrater delar till stor del uppfattningen som organisationen Sveriges konsumenter har när det gäller att stärka låntagarnas rätt. Vi vill bland annat att det införs ett skuld- och kreditgivningsregister, för att man ska försäkra sig om att en person som beviljas lån också kan betala tillbaka. Vi vill införa en karenstid mellan att lånet beviljas till att det utbetalas, för att det inte ska ske impulsivt, och vi vill att det inte ska gå att ta snabblån på helger och nattetid.

Dessutom vill vi att om en person hamnar hos Kronofogden på grund av att snabblåneföretaget har brustit i sin kontroll av huruvida personen kan betala, ska företaget stå för en större kostnad för verkställigheten, för att nämna några exempel på förändringar som vi vill se.

Vad gäller preskriptionstid är det rimligt att sätta en gräns på tio år. Idag är den på tio år, men kan förlängas i oändlighet, och blir därför ingen gräns i praktiken. Det borde ändras.

Isak From (S)

Åsa Karlsson (S)